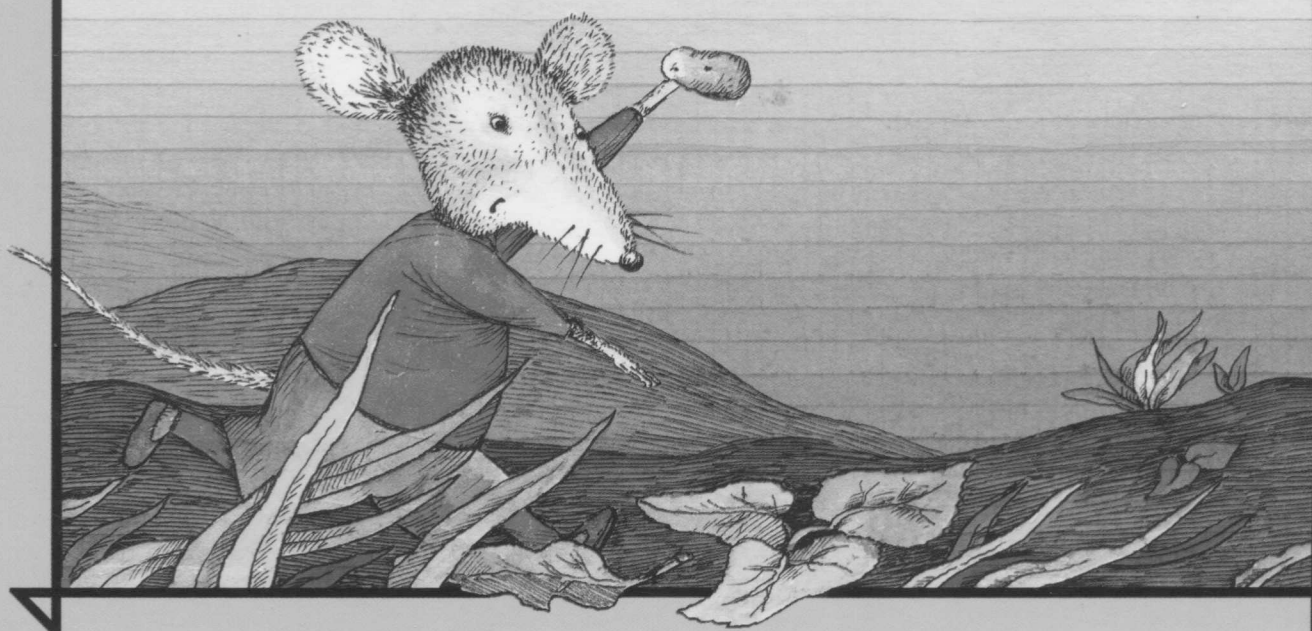

Жумабек Алькулов

Кини КАНТИН, АДАШТЫ

КАК Кини ЗАБЛУДИЛСЯ

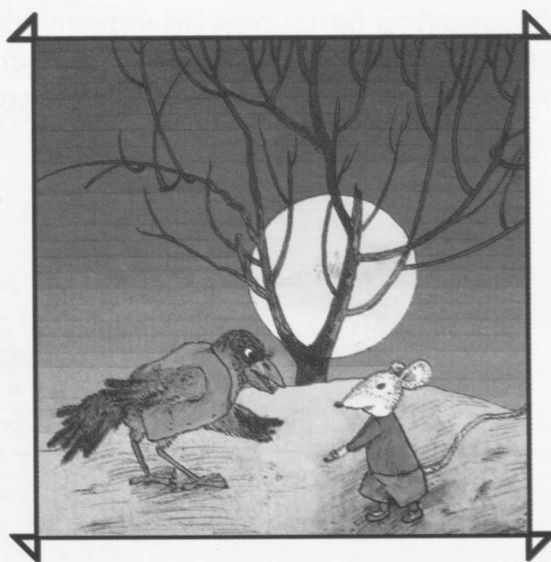
Жумабек Алыкулов

Кичи КАНТИН АДАШТЫ

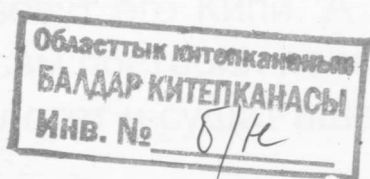

КАК КИЧИ ЗАБЛУДИЛСЯ

ЖОМОК
СКАЗКА

Сүрөтчү
Болотбек Жумалиев

Бишкек 2017

УДК 821.51-93

ББК 83.8

А 59

Алыкулов Жумабек.

А 59 Кипи кантип адашты: Бөбөктөр үчүн жомок/ Сүрөт.: Б. Жумалиев. – Б.: Кутаалам, 2017. – 32 б., сүр.

ISBN 978-9967-25-178-6

Белгилүү жазуучу Жумабек Алыкулов чоңдор үчүн, балдар үчүн да ар кыл чыгармаларды жазат. Жазуучулар Союзунун мүчөсү. Ар кандай тилде жарык көргөн 16 китептин автору.

Ж.Алыкулов «Мергенчинин мээримин», «Ажыдаардын сыры, арстандын чыры», «Байсал баатыр», «Сыйкырдуу данек» жана башка көптөгөн кенже балдарга арналган жомоктордун автору. Бул жомоктор балдарды акылдуулукка, амалкөйлүккө үйрөтүү менен бирге, өз элин, жаратылышын, жерин сүйүүгө, айбанаттарды коргоого үндөйт.

Жумабек Алыкуловдун жомоктору орус, тажик, болгар, чех, поляк тилдеринде жарык көргөн.

А 4803300100-08

ISBN 978-9967-25-178-6

УДК 821.51-93

ББК 83.8

© Алыкулов Ж., 2017.

© ЖЧК «Кутаалам», 2017.

Күз күндөрүнүн биринде, кырманга жакын жерде, Төмөнкү төлөк деген элде, кызыл буудай сапырылып жаткан бийик дөңдө чычкандын Кипи аттуу кичинекей баласы жүгүрүп жүрүп өзүнүн үйүн таппай адашып калды. Ал ары

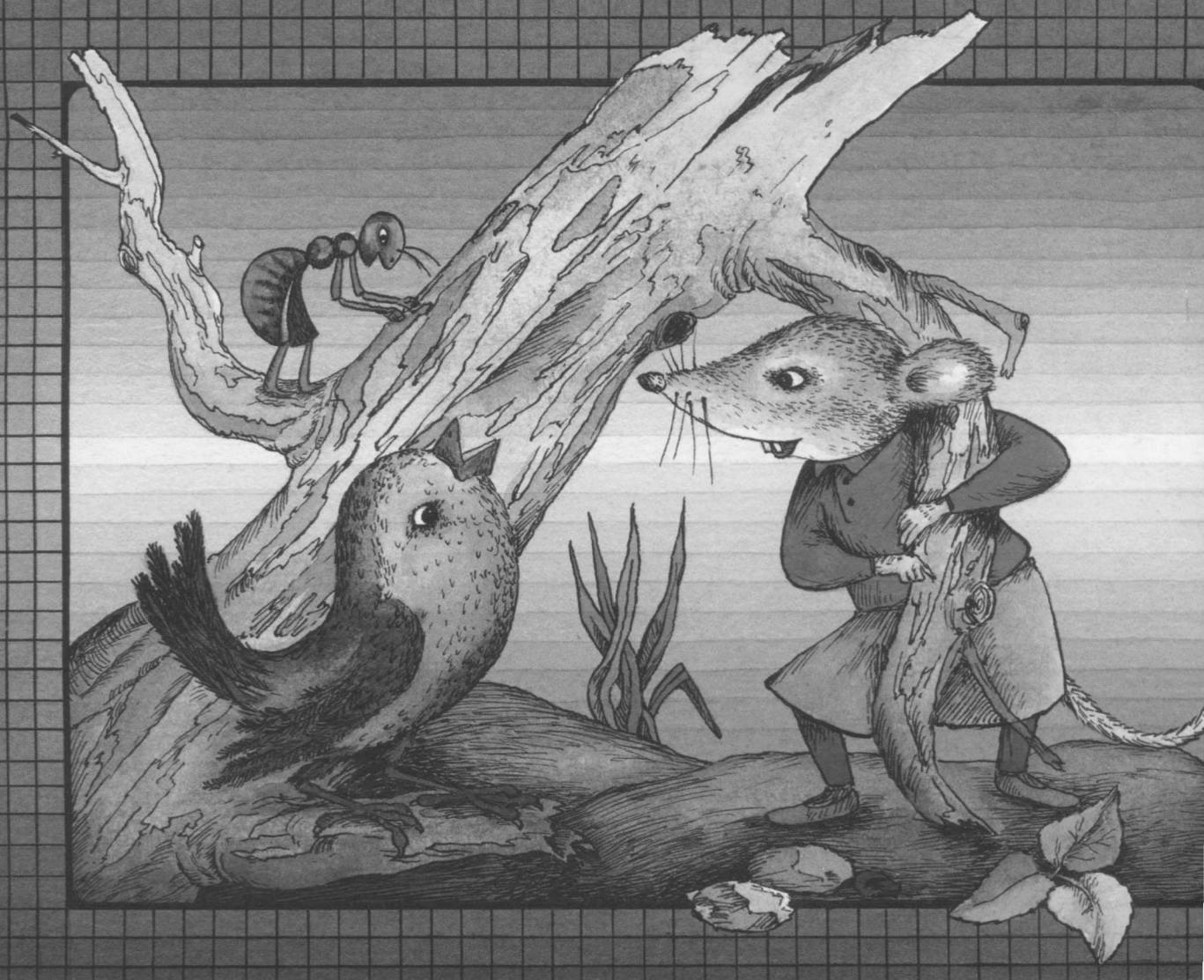
Это мышонок и зовут его Кипи. А живет он в своем доме-норке, который сам построил на небольшом бугорке рядом с током, где молотят и сушат пшеницу.

жүгүрүп, бери жүгүрүп көрүнгөн жерге барды. Кумурскадан сурады. Жаадан сурады. Чымчыктан, көпөлөктөн сурады. Койчу, чый-пыйы чыгып аябай куурады. Аптыгып, коркуп, жанталашып келе жатып, бийик арыктан өтө албай бир

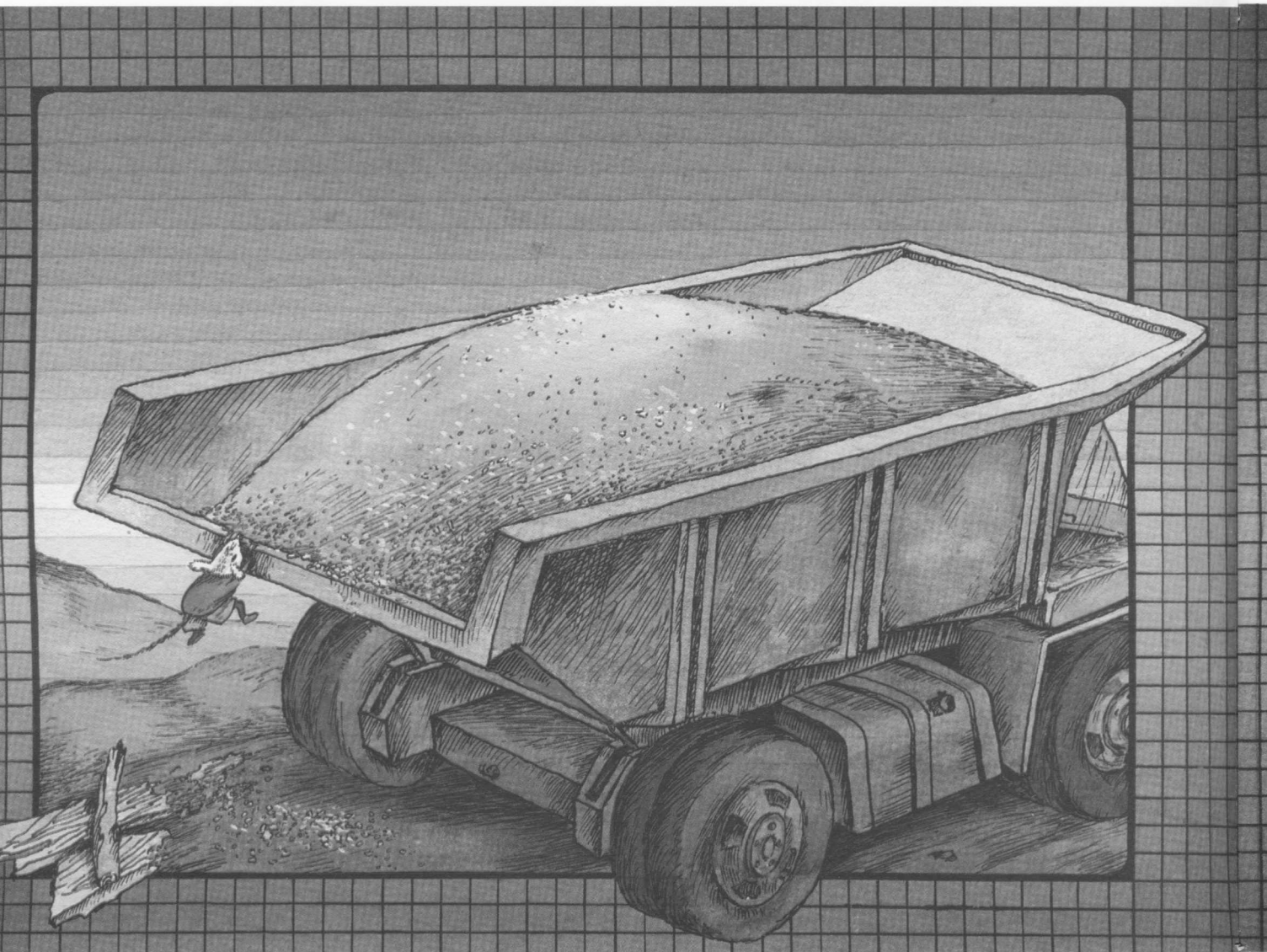
Однажды Кипи заигрался и потерял в густой траве свой дом. Испуганный, он бегал туда-сюда, но найти норку не смог. Стал спрашивать дорогу у стрекозы, бабочки и воробья, а они тоже не знали, как ему помочь.

нече жолу ала салып кулады. Дагы көрүнгөндөрдөн сурады. Эч ким билбеген соң, кызыл буудай жүктөлгөн машиненин жанына келди. Ал анын эмне экенин түшүнгөн жок. «Ушунда болуп жүрбөсүн» дегендей жанталашып

В поисках дома Кипи настолько устал и измучился, что не смог перепрыгнуть глубокий арык, и упал в него, а выбраться не было сил.

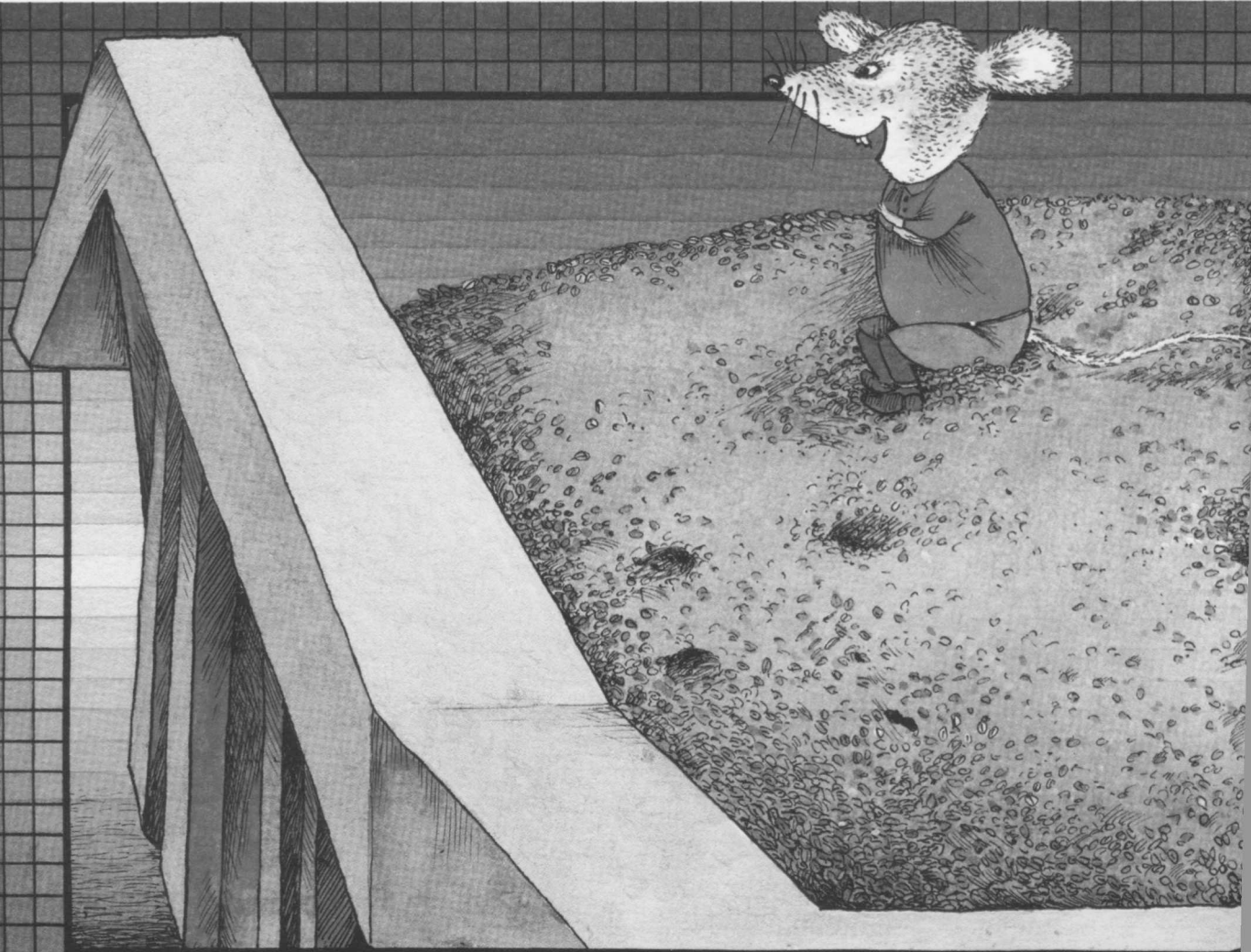
жатып үстүнө чыкты. Бир туугандары менен талашып жечү буудайдын дандары көзүнө жайнап көрүндү. Кипинин көңүлү ага аябай бөлүндү. Ал негедир сүйүнүп кетти. Аздан соң азыраак ойлонуп калды. Бир туугандарым, атам, апам

Наконец, он вышел к току и увидел грузовик с зерном. Кипи забрался в кузов и очень обрадовался, увидев столько пшеницы. «А ведь мы, бывало, ссорились с друзьями из-за нескольких зёрнышек», - подумал Кипи.

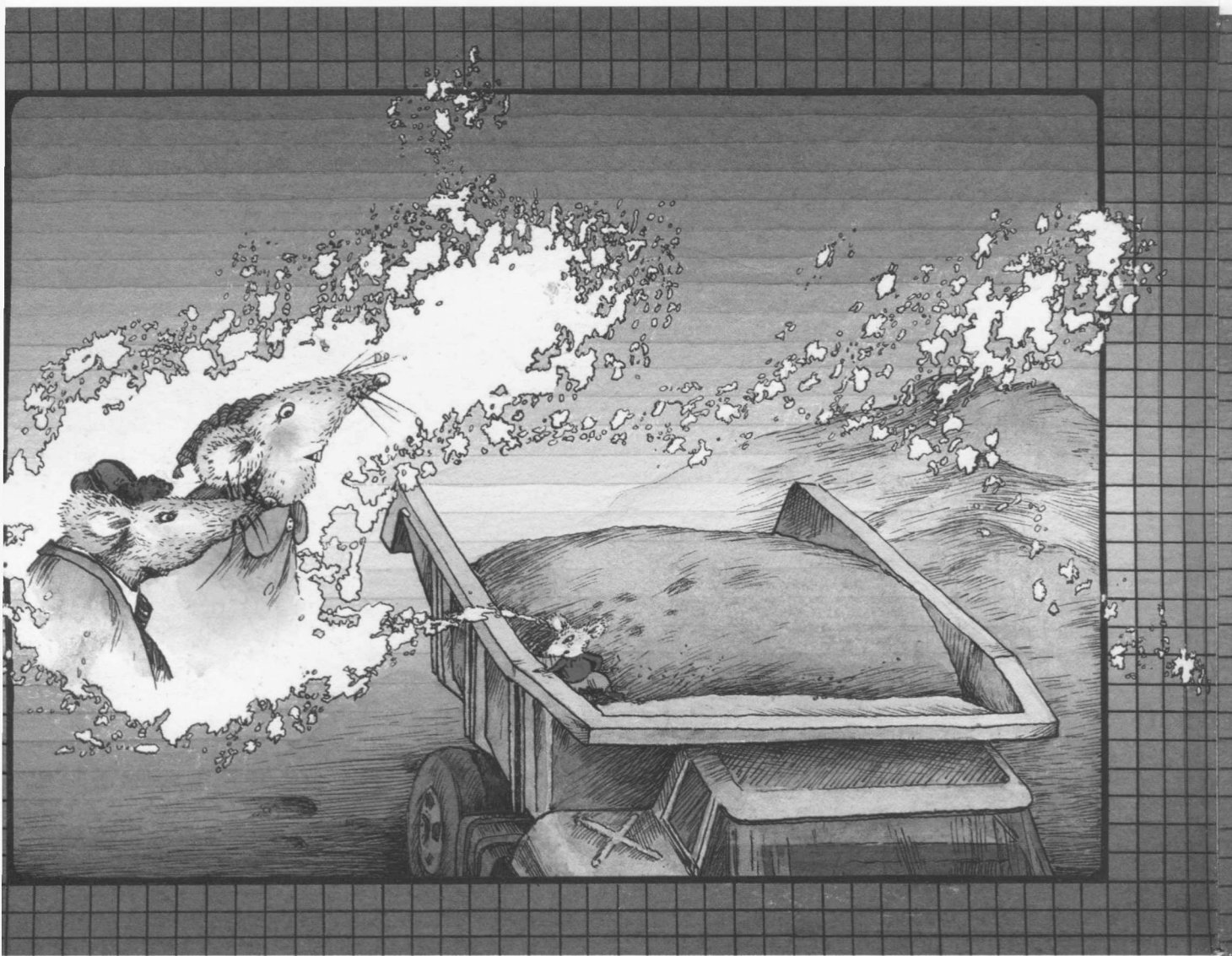
болсо. Аябай сүйүнөт эле. Аларды таппай убара болдум. Ка-ап, кайдан табам эми аларды?

Ошентип турганда, машинанын дүрүлдөгөн үнү угулду. Кипи коркуп кетти. Ал машиненин кайсы жеринен

Он начал жадно есть зерно и всё думал: «Эх, позвать бы сюда всех моих братьев, сестер и друзей! Где же они сейчас?»

түшүп кетерин билбей, бир паста ыйманы заман болду. Машинедеги мелт-калт болгон буудай данынын үстү менен бир канча ирет жүгүргүчө машине ордунан козголуп жүрүп берди. Заматта Кипинин көңүлү көтөрүлүп, баягы

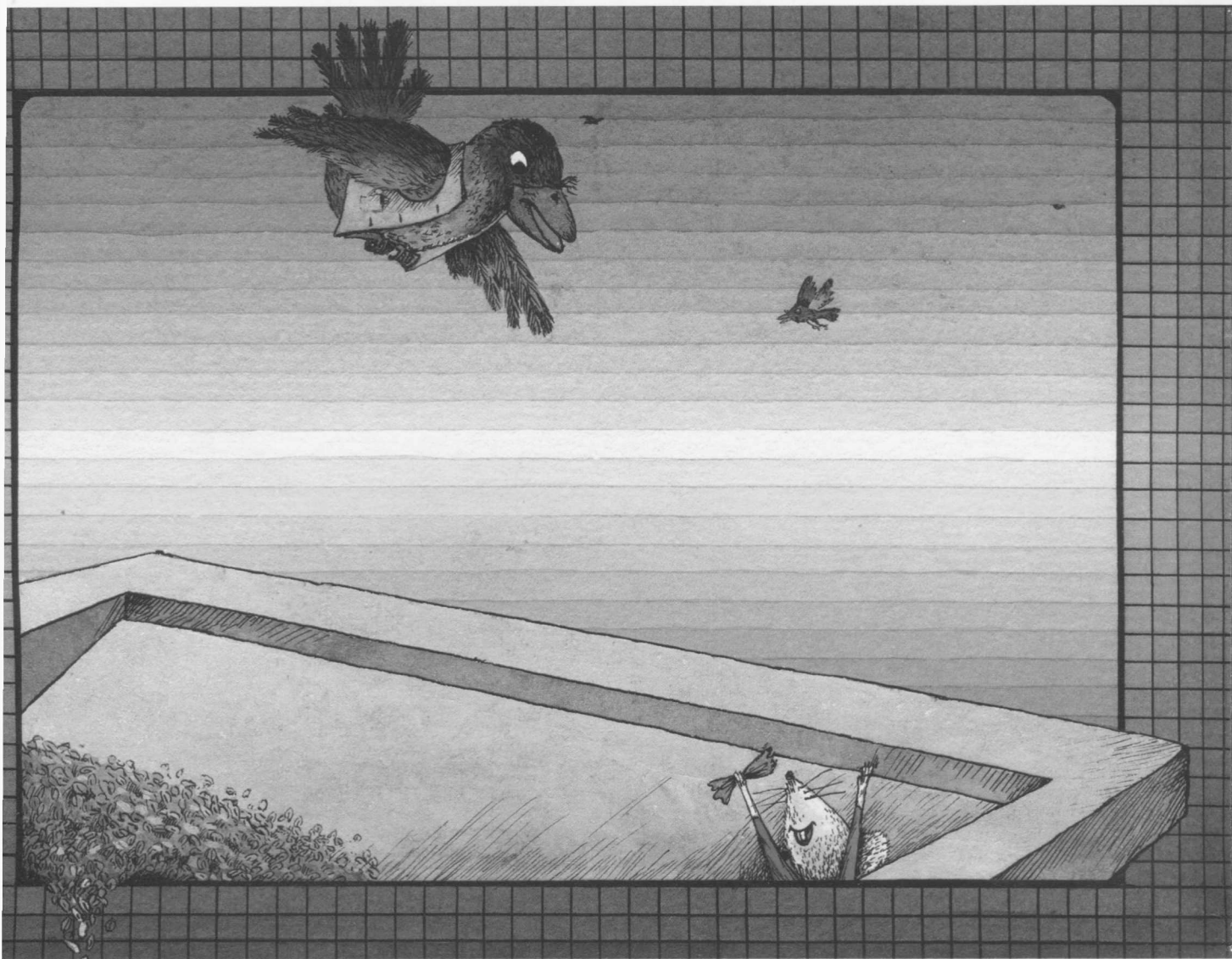
В это время машина завелась. Кипи испугался. Замешкался, не зная, как выбраться из кузова. Машина поехала, и мышонку это очень понравилось. Кипи забыл о своём потерянном доме, о своих страхах и печалях.

үйүн издеген учурун эстен чыгарып койду. Ал ары-бери секирип, бир чети кубанып, «Ээ-эй, мени көрдүңөрбү, учуп бара жатам! Карагылачы!» - деп кыйкырды. Ага машиненин жүрүшү, айланадагылардын бары көзгө илешпей артта

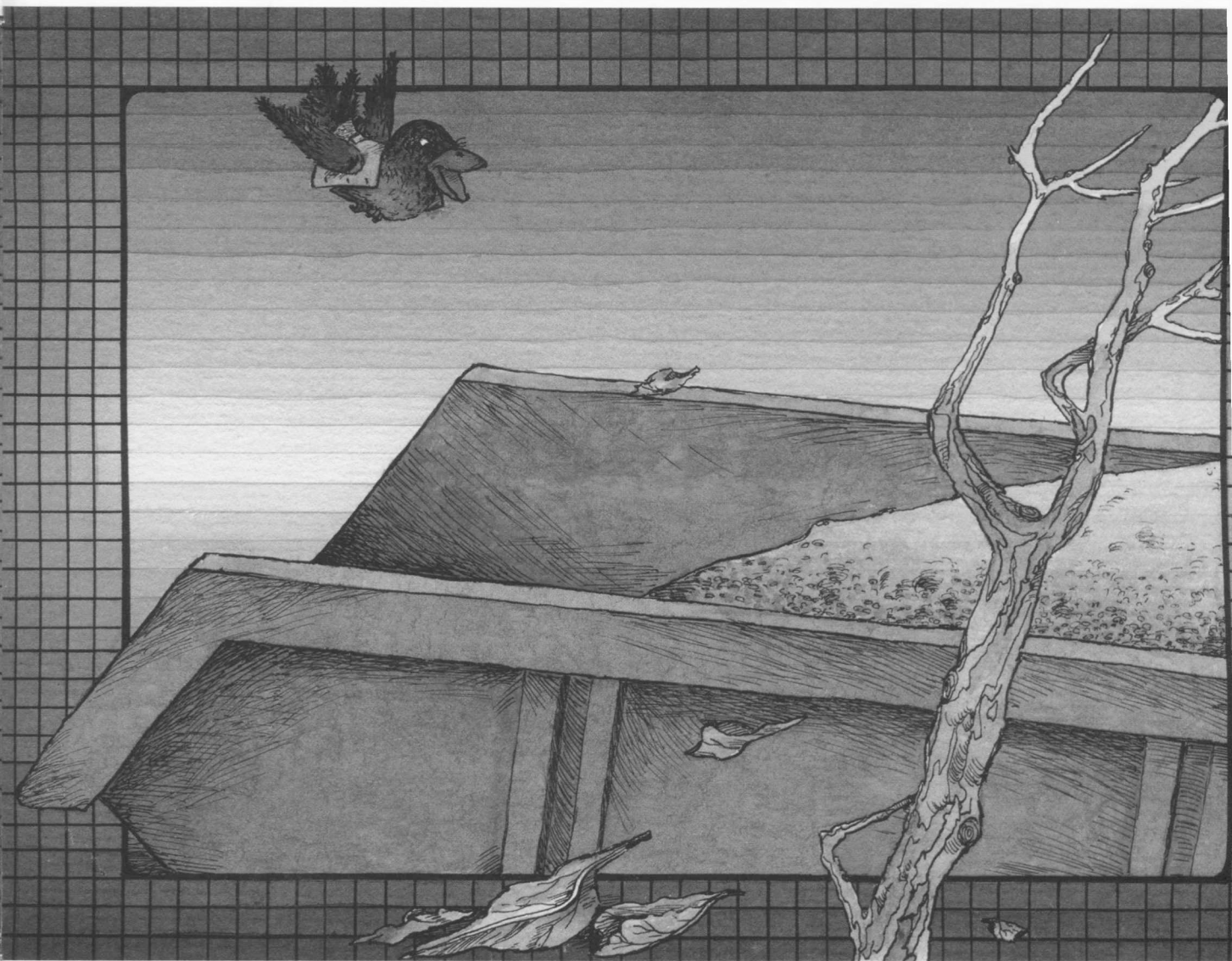
«Ээ-ээ, смотрите на меня, лечу я, смотрите, как быстро лечу!» - кричал и радовался он. Быстро мчалась машина. Оставляя всё позади. Мышонок был в восторге. Куда

калып жатканы укмуштуудай көрүнө берди. Бирок, каякка бара жатканын өзү түшүнгөн жок ал. Бир топ убакыттан кийин барып Кара карга учурады. Кипи аны көрөрү менен сүйүнүп кетти. «Аа-а, эми муну менен сүйлөшөт экенмин»

он едет, Кипи не знал. Да и не думал об этом. Вдруг он увидел летевшую Ворону. Мышонок сильно обрадовался ей, потому что теперь было с кем поговорить. Ворона тоже заметила, что в кузове машины везут пшеницу. Ей очень

дегендей жанданып сөздү кандай баштаарын билбей, кызыл буудайдын үстүндө адатынча ары-бери жүгүрдү. Бул убакта Кара карганын машиненин үстүндөгү кызыл буудайга көзү түшүп, кызыгып, атаганат «ушундан бир

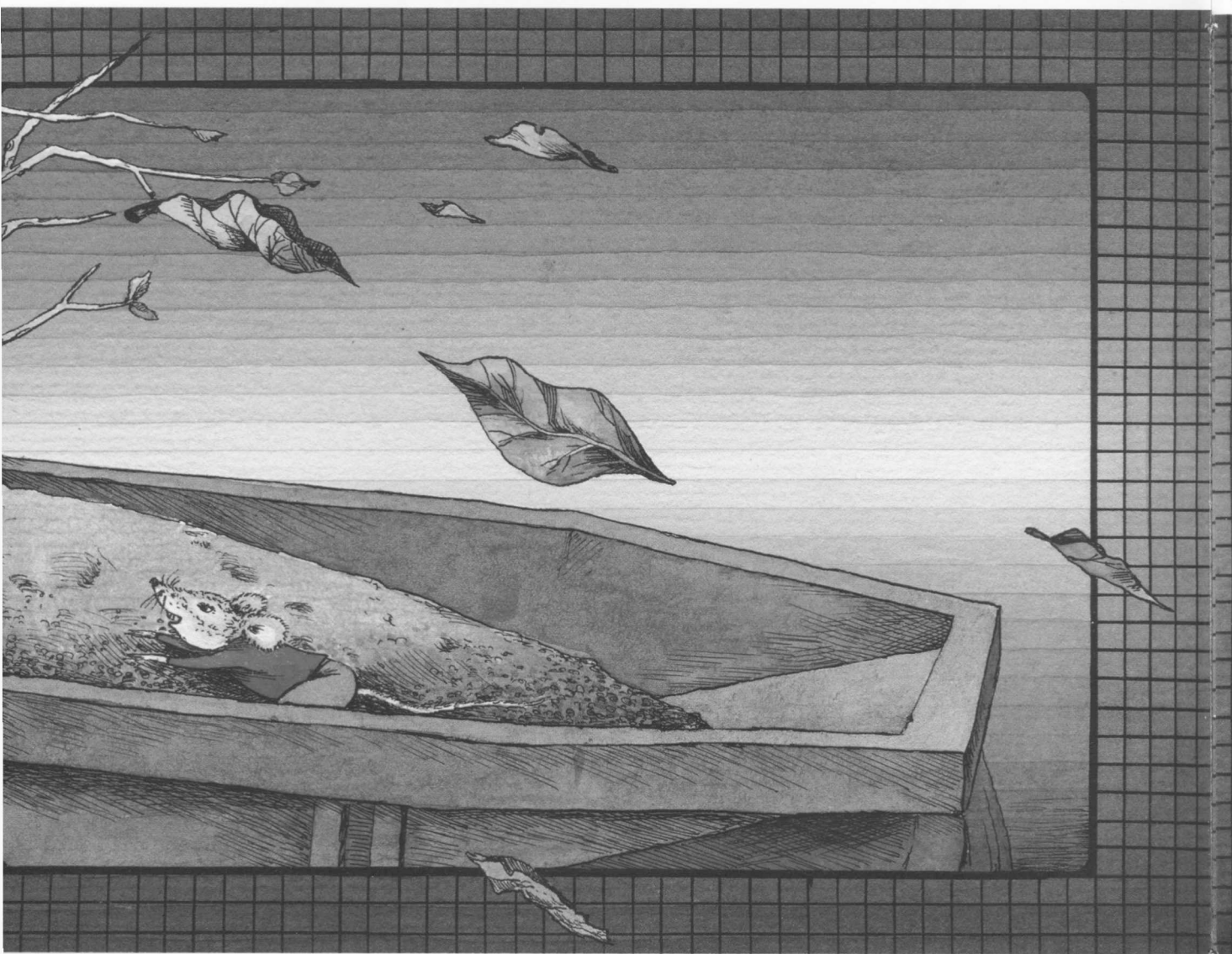
захотелось поклевать зерна и она стала снижаться.

Она стала догонять машину. «Ага, она летит ко мне!» - обрадовался Кипи.

- Сюда, сюда, снижайтесь, сюда! - громко закричал

тоё жесем ээ» дегендей машине менен жарышып канат сермеп уча берди.

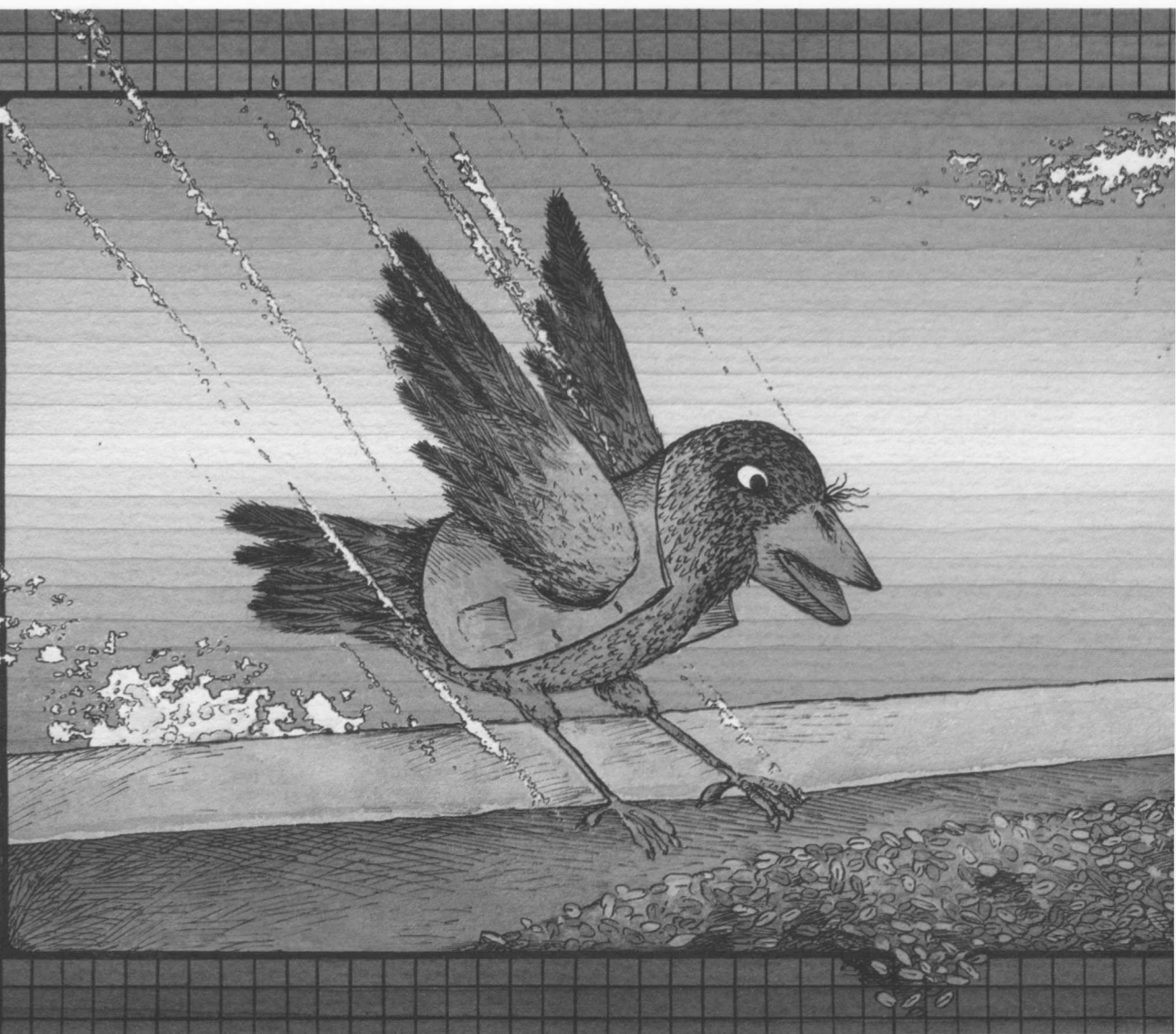
Кипи «мага жакындап келе жаткан турбайбы дегендей» кубанып:

мышонок. «Оказывается, есть здесь хозяин, и он меня зовет, значит, можно договориться», - подумала Ворона и мягко села на пшеницу.

- Ну, вот и хорошо, - сказала она мышонку, оказавшись

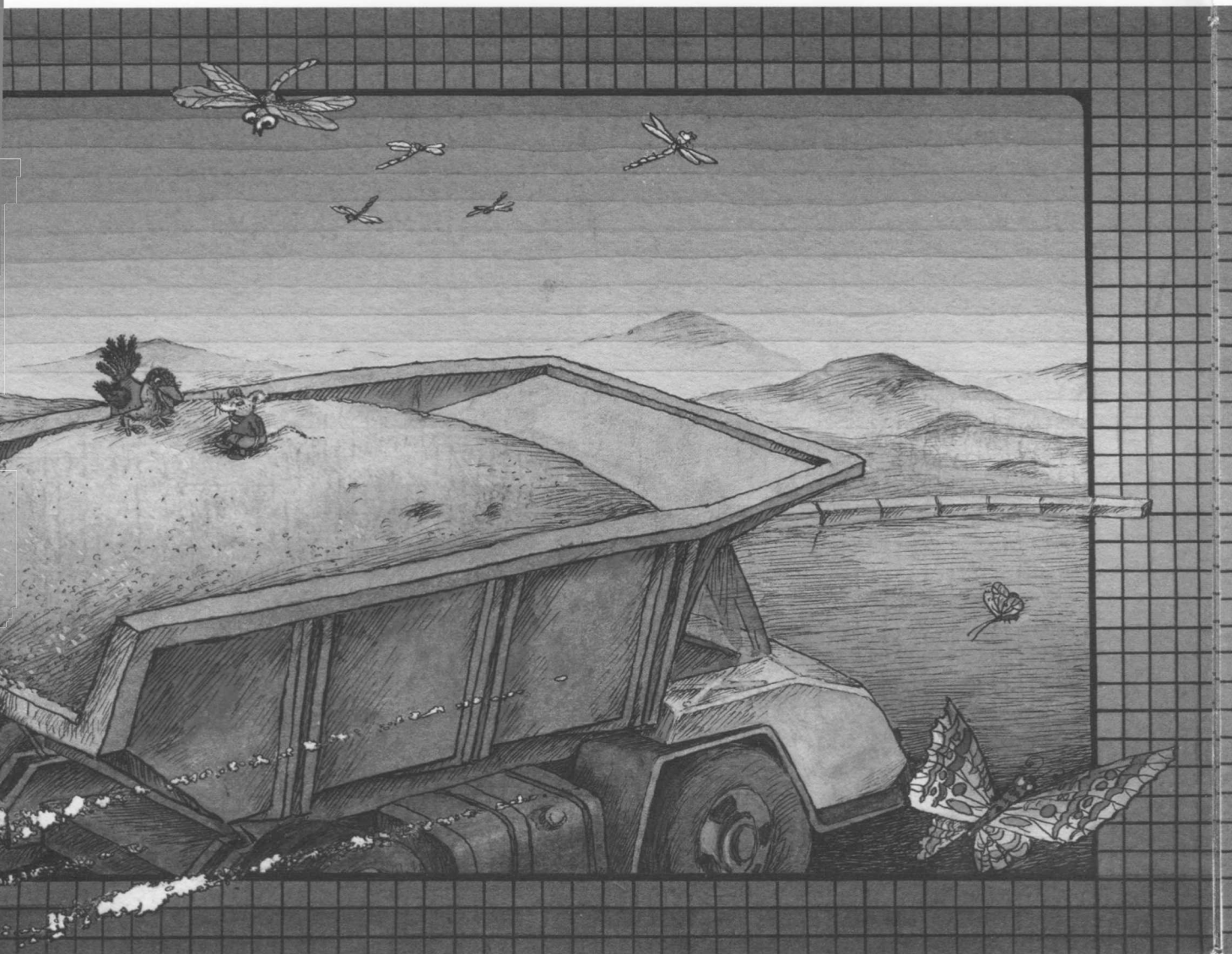
- Аа-ай, кел-кел, - деди. Кара карга «аа-а бул жердин ээси турбайбы, чакырып жаткандан кийин барайын, барбай коюшум болбойт» деп шак эле кызыл буудайдын үстүнө келип конуп калды.

в кузове. – Пшеницы много, нам хватит.

- Ты побудь со мной, - сказал Кипи, - а то одному скучно. Если ты не возражаешь, давай знакомиться. Как тебя зовут?

- Оо-оо-о! Жакшы болбодубу. Эми, экөөбүз бул буудай түгөнгүчө жейбиз. Муну тапкандар өлбөсүн дейбиз. Сен мени менен болосуңбу эми, мен жалгызсырап жаман болдум. Эгер сен айып көрбөсөң, таанышып алалы атың ким болот?

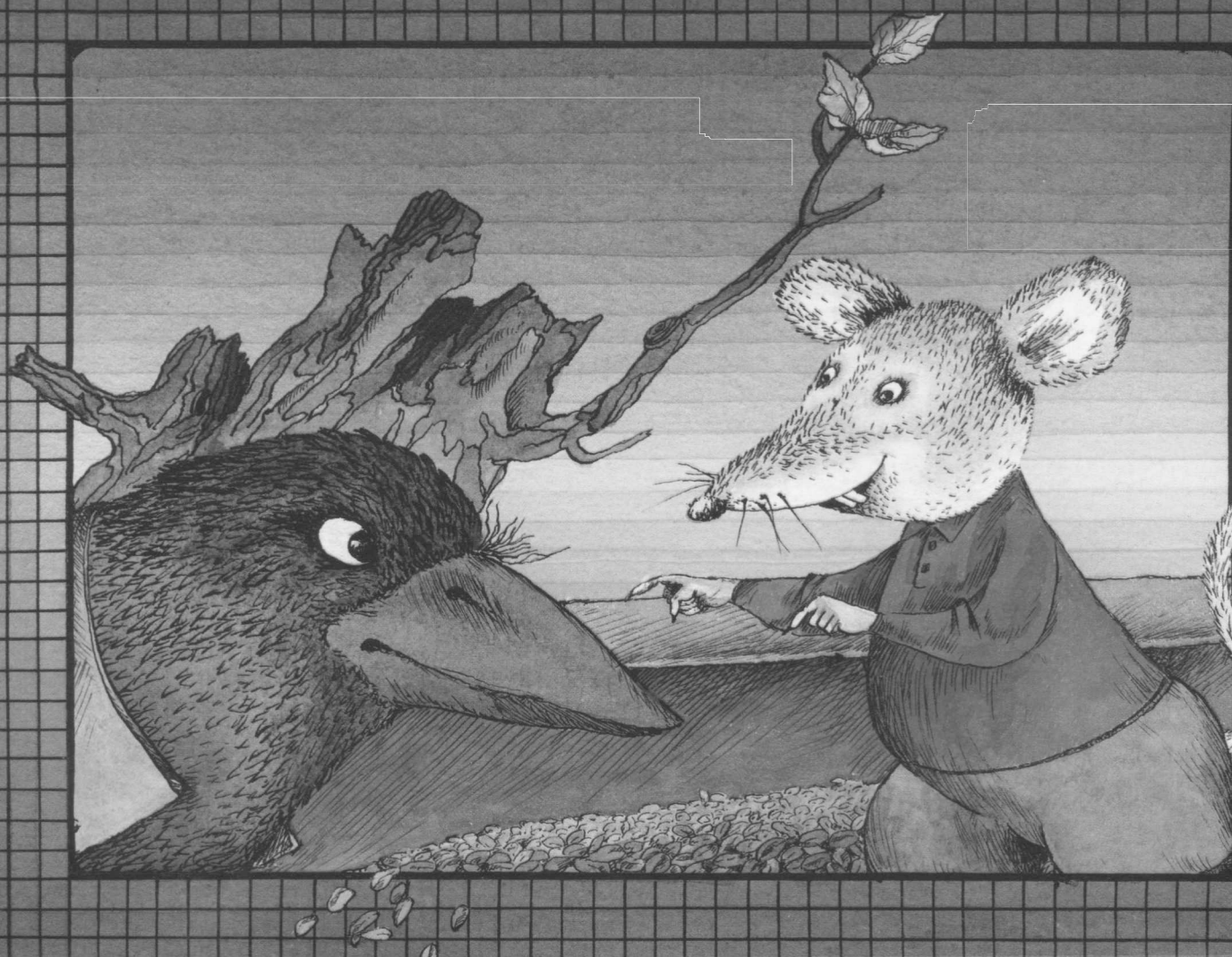

- Меня зовут Ворона.
- А меня Кипи. Теперь мы будем вместе.
- Да. И будем хорошими друзьями.
- Вместе будет хорошо.

- Мейли, менин атым Карга.

- Оо, жакшы болот, менин жанымда бол, бирөө чакырып калса барба?

- Сен дагы башканын тилин алба.

- Если ты разрешишь, можно я поем немного, а то очень уж я голодная.

- Пожалуйста, ешь на здоровье.

- Экөөбүз жыргайлы анда.

- Эгерде сен улуксат берсең менин кардым ачып турат, тойгончо жейин, макулсуңбу?

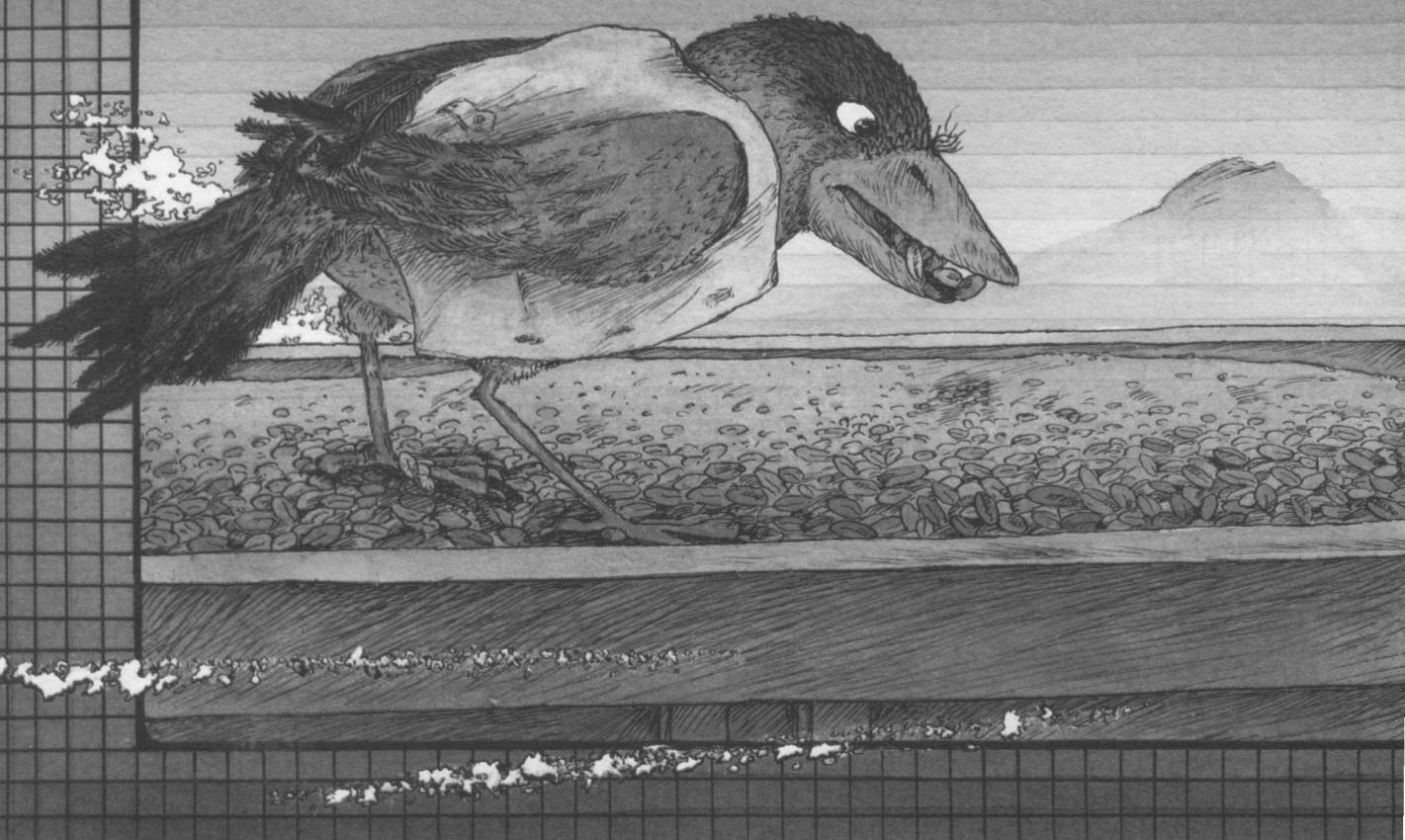
- Жей бер, каалашыңча же, эмне, ачкасыңбы?

- Ой как много здесь пшеницы, мне кажется, она никогда не кончится.

- Да, ну если ты хочешь, чтобы она кончилась, я позову друзей. И они мигом всё склюют.

- Ооба, байкеси ооба.
- Буудай көп, кантип түгөтөбүз муну экөөбүз.
- Көрөбүз. Эгер түгөткүң келсе, мен каргаларды чакырсам заматта түгөнөт мунуң. Керек болсо бул буудайдын бири да калбайт.

- Нет уж, не надо их звать, а то мы сами останемся голодными.

Ворона так наелась, что не могла даже ходить.
... Кипи и Ворона мчались на машине все дальше и дальше.

- Ачка калабыз. Кой, андан көрө өзүбүз эле жейли. Ошентип, Кипи Карга менен машиненин үстүндө зуулдап бара жатты. Карга данга аябай тоюп, баса албай калды. Алар чоң кыштакка келишти. Карга болсо тынчсызданып,

Они подъехали к большому посёлку. И Ворона забеспокоилась, потому что здесь жили мальчишки, которые очень метко стреляют из рогаток.

Кипиден кантип ажырашаарынын айласын таппай жатты. Анткени бул жердин балдары Карга көрсө эле ташбараңга алат. Ошону ойлоп эле Карга кейий да, корко да берди.

Ворона страшно боялась их.

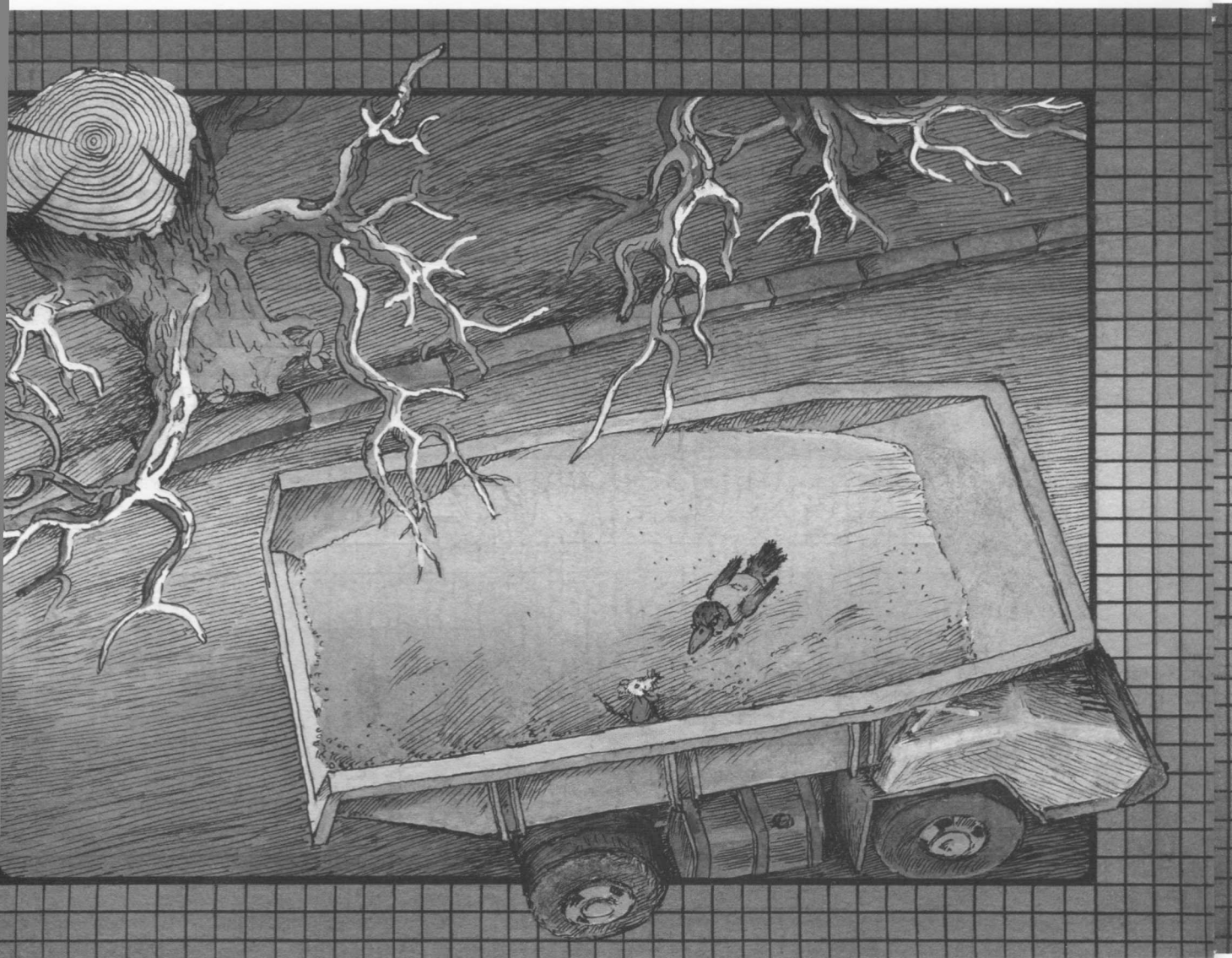
- Кипи, ты знаешь, у меня дела здесь, давай я останусь, а потом догоню тебя, - неожиданно сказала Ворона.

- Может, попозже полетишь?

- Менин бир ишим бар эле, эгер мүмкүн болсо сен кете бер, мен барып келе калайын деп Карга сүйлөп калды.

- Ай, кийин деле барбайсыңбы?

- Жок, анда алыстап кетем. Таанышым ушул тушта,

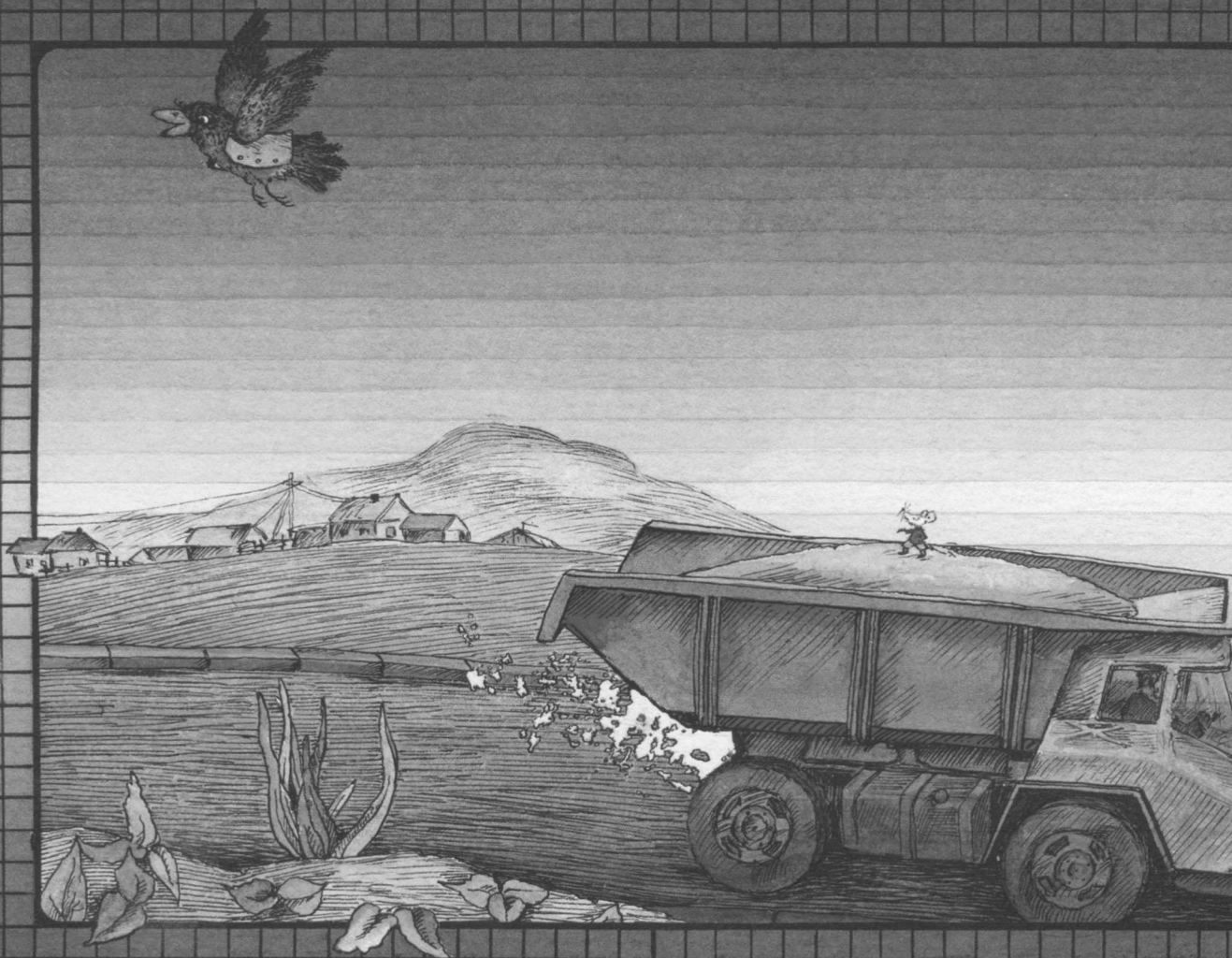

- Нет, тогда будет далеко. Знакомый мой здесь недалеко живёт. Я прилечу быстро. И ворона полетела.

Кипи опять остался один. Машина доехала до станции вдруг быстро подняла кузов.

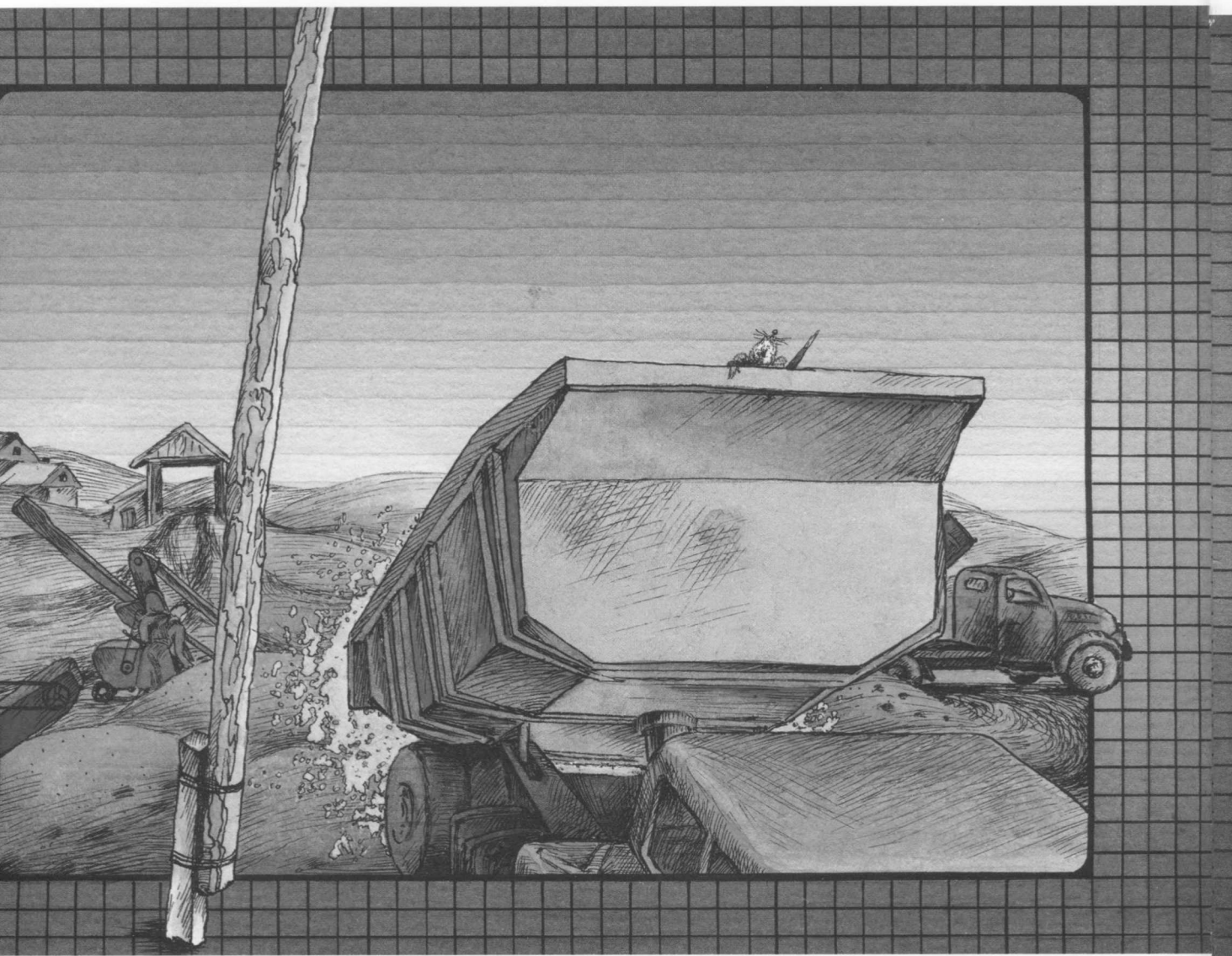
чыдап тур. Азыр эле келем деп Карга калп айтты да учуп кетти.

Кипи машиненин үстүндө калды. Зыпылдаган машине эгин төгүүчү жайга жетип, кызылды төгүүгө кузовун көтөрдү. Кипи чочуп кетти да:

- Аа-а-а! – закричал Кипи и кое-как залез на борт. Машина резко опустила кузов, Кипи не удержался и упал. Он ударился о землю и потерял сознание. Долго лежал

- Аа-а-а! – деп бакырып жиберди. Анан жанталашып машиненин кырына чыкты ал. Эгин төгүлүп, кампадан эшикке чыккан машиненин кузову төмөн түшкөндө Кипи корккондуктанбы өзүн кармана албай кетип, жерге кулап

Кипи, потом поднялся. С больной головой шёл не зная куда и встретил маленького щенка.

- Слушай, дружочек, помоги мне, заблудился я и не могу найти свой дом.

түштү да эси ооп жатып калды. Көптөн кийин барып башын көтөрдү ал. Каякка барарын билбей ооруксунган денесин сүйрөп, илкий басып келе жатканда алдынан бир кичинекей күчүк чыга калды.

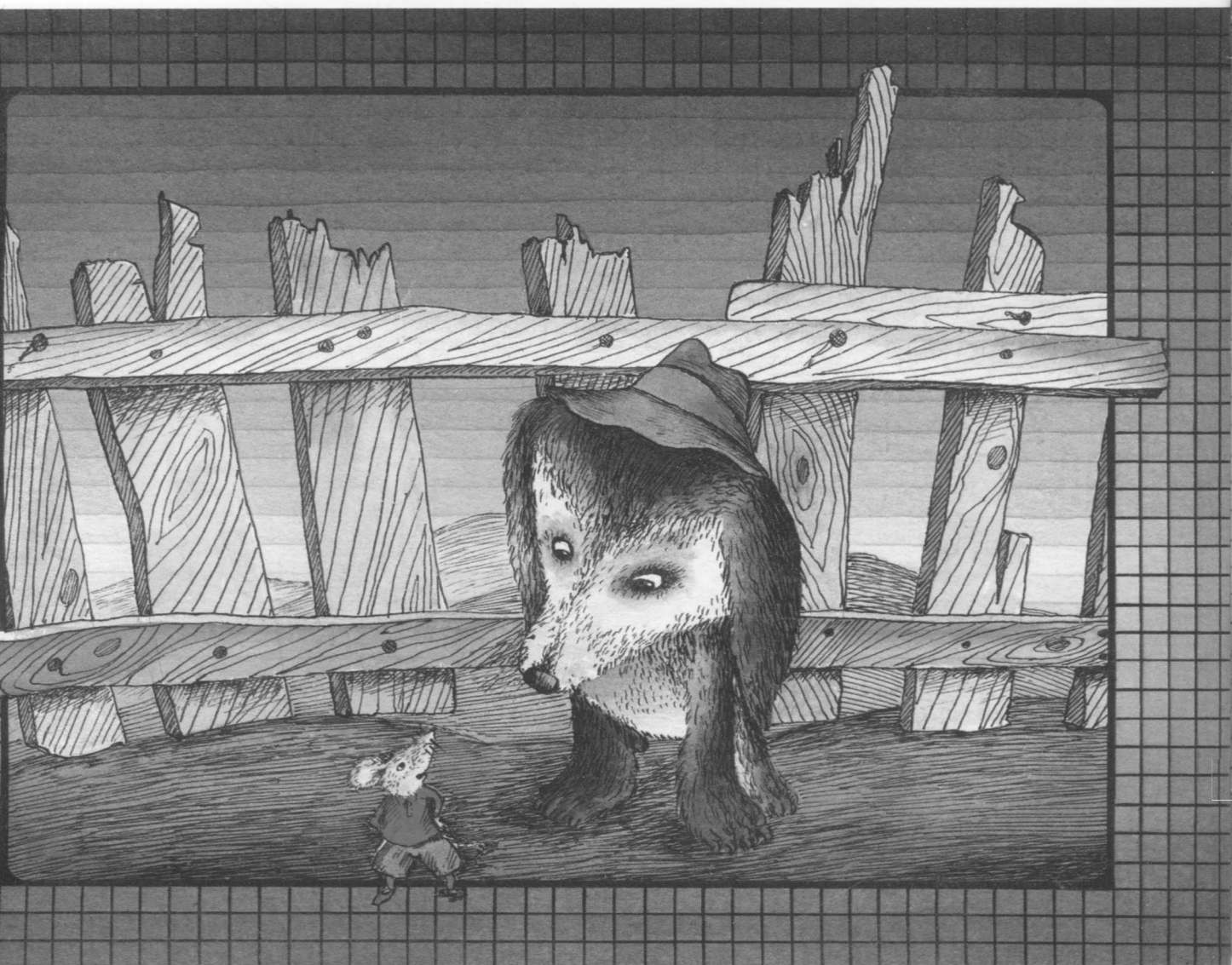

- Кто ты такой?
- Меня зовут Кипи.
- Откуда ты приехал?

- Мага жардам берчи? Адашып үйүмдү таппай жүрөм.
Кайдан келгенимди элес-булас гана билем.

- Сен кимсиң өзүң?

- Мен Кипимин.

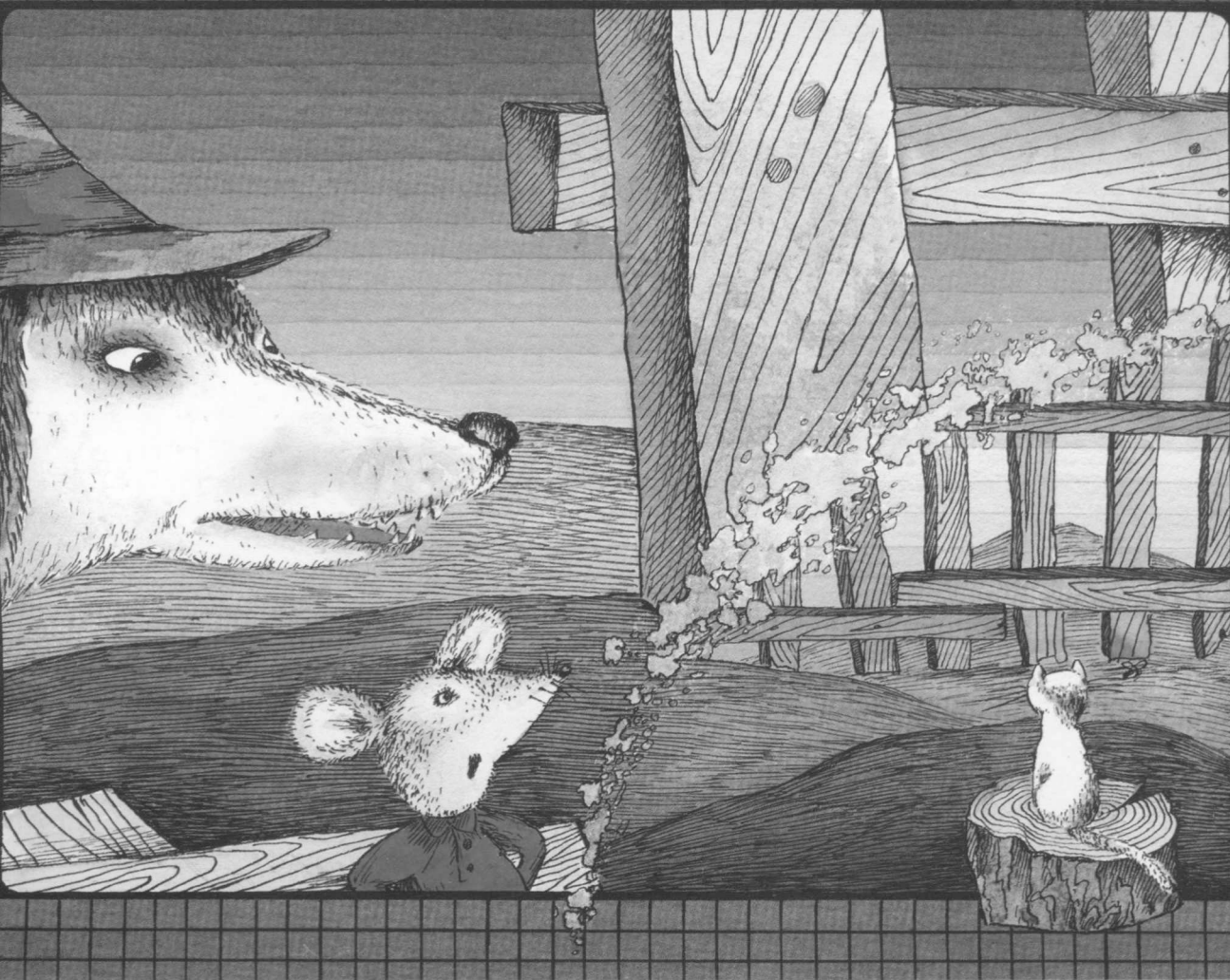

- Сам не знаю. Приехал на машине, которая возит зерно.

- А меня зовут Кумайык. Подожди здесь. Я постараюсь помочь тебе, - сказал щенок и убежал.

деп жүгүрүп кетти. Оо, бир оокумдан кийин барып келди Кумайык.

- Кипи, жүр сени бир машинеге салам. А мен болсо ошол машине менен барам да, жолдо калам. Баса, бирөөгө

- А-а-а! – закричал щенок. Смотри, кто это? Мышонок, может, позвать этого зверя?

- Нет, нет, - запротестовал Кипи. – Это ведь Кошка. Мы испокон веков враги. Не стоит. Да, кстати, меня зовут

- Кай жактан келдиң?
- Өзүм да билбейм, буудай тарткан машине менен келдим.
- Азыр ушул жерге туруптур. Менин атым Кумайык, -

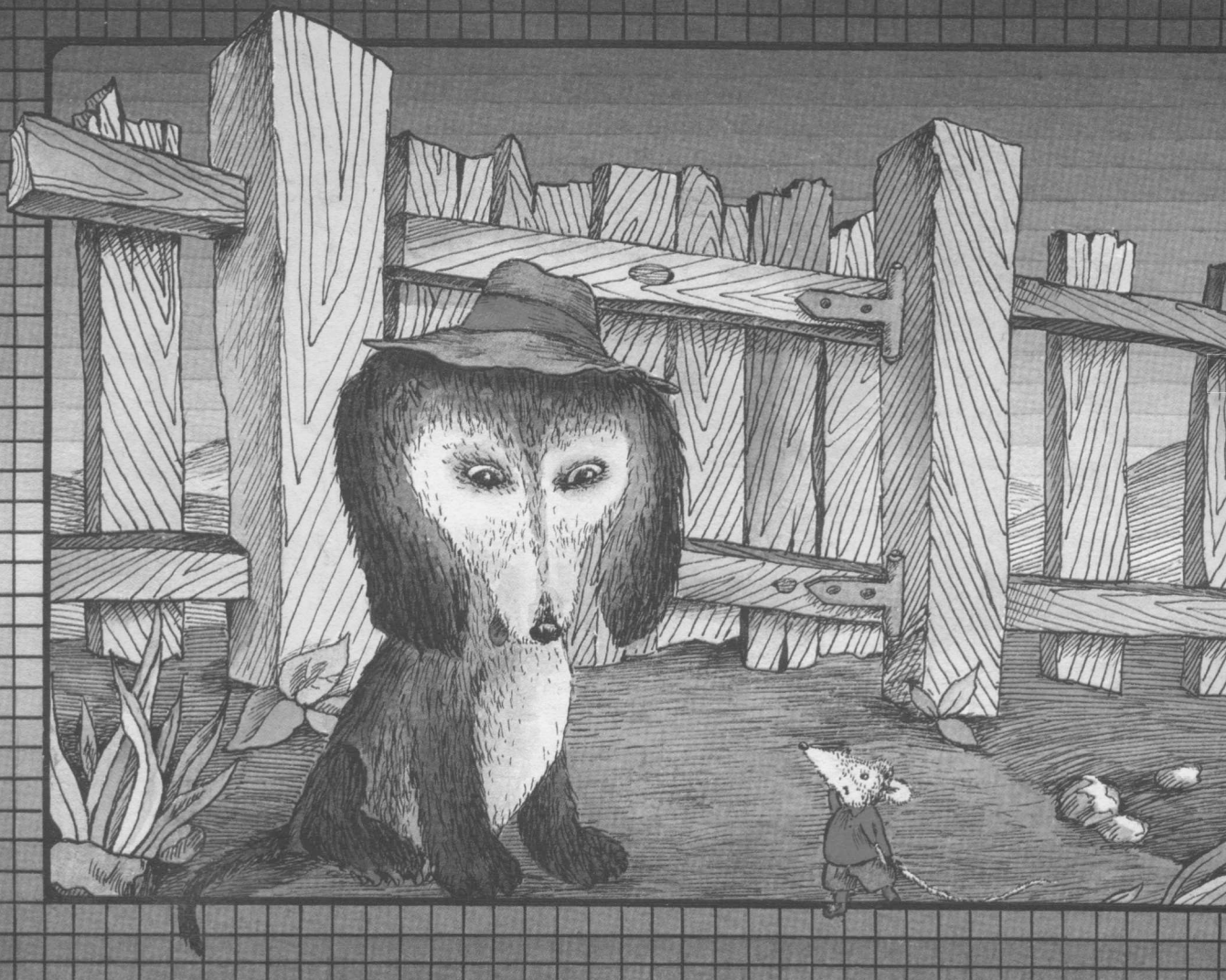

Кипи долго ждал Кумайык. Наконец, тот вернулся.
- Пойдем, Кипи. Сейчас машина поедет обратно, и мы с тобой на ней помчимся к твоему дому.

дайындасам болот эле. Эми андайды кайдан табам?

- Ай-и-и! Тетиги ким? А-а-а, Мышык турбайбы, чакырайынбы чычкан?

- Кокуй, кой чакырба, ал мага илгертен душман. Ой,

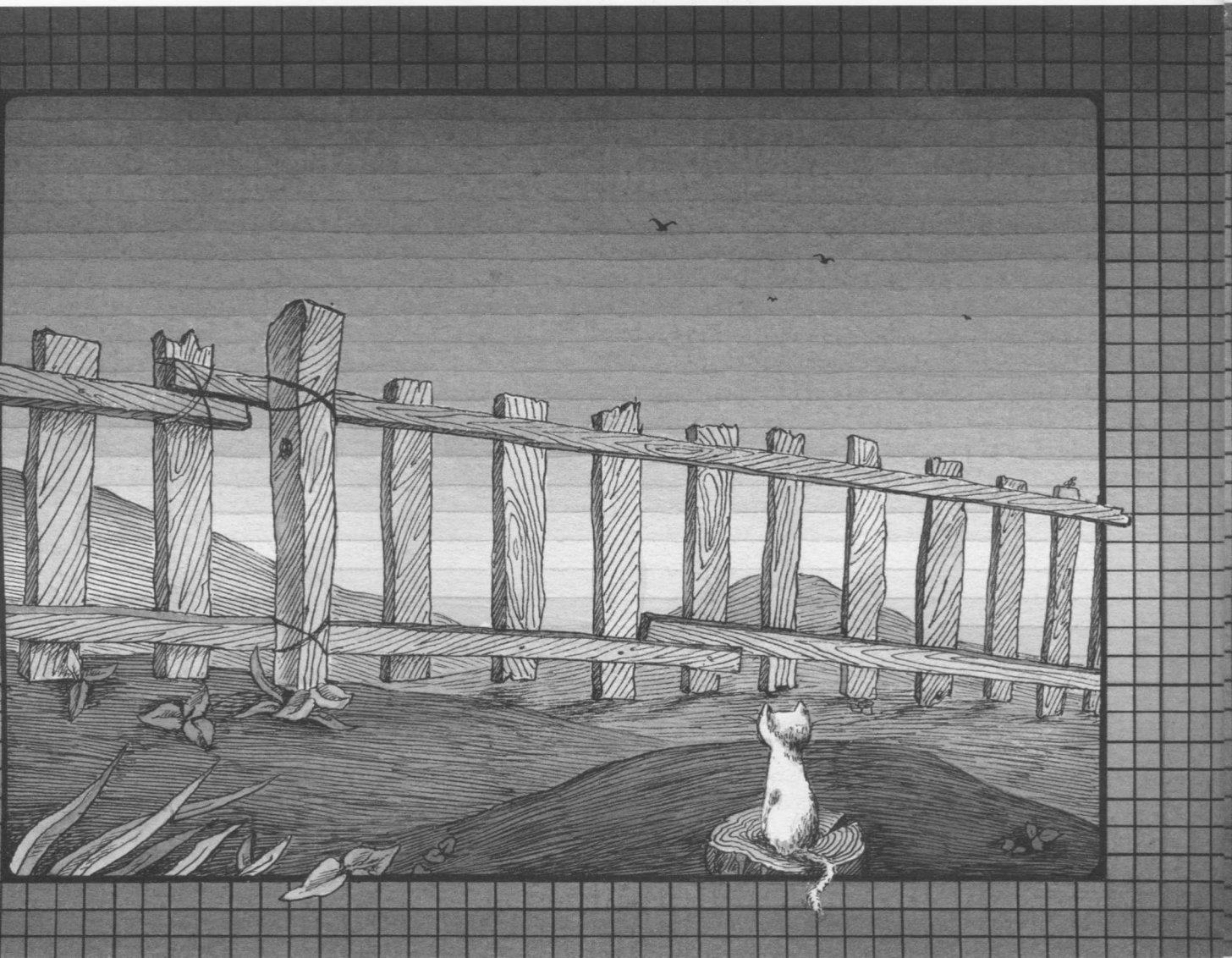
Кипи. Ты что, забыл? Кого ты мышонком назвал?

- А вас всегда так называют.

- Нет, меня зовут Кипи. Так что зови меня по имени, прошу тебя!

досум мен Кипимин да, сен кайдагы чычканды айтып жатасың?

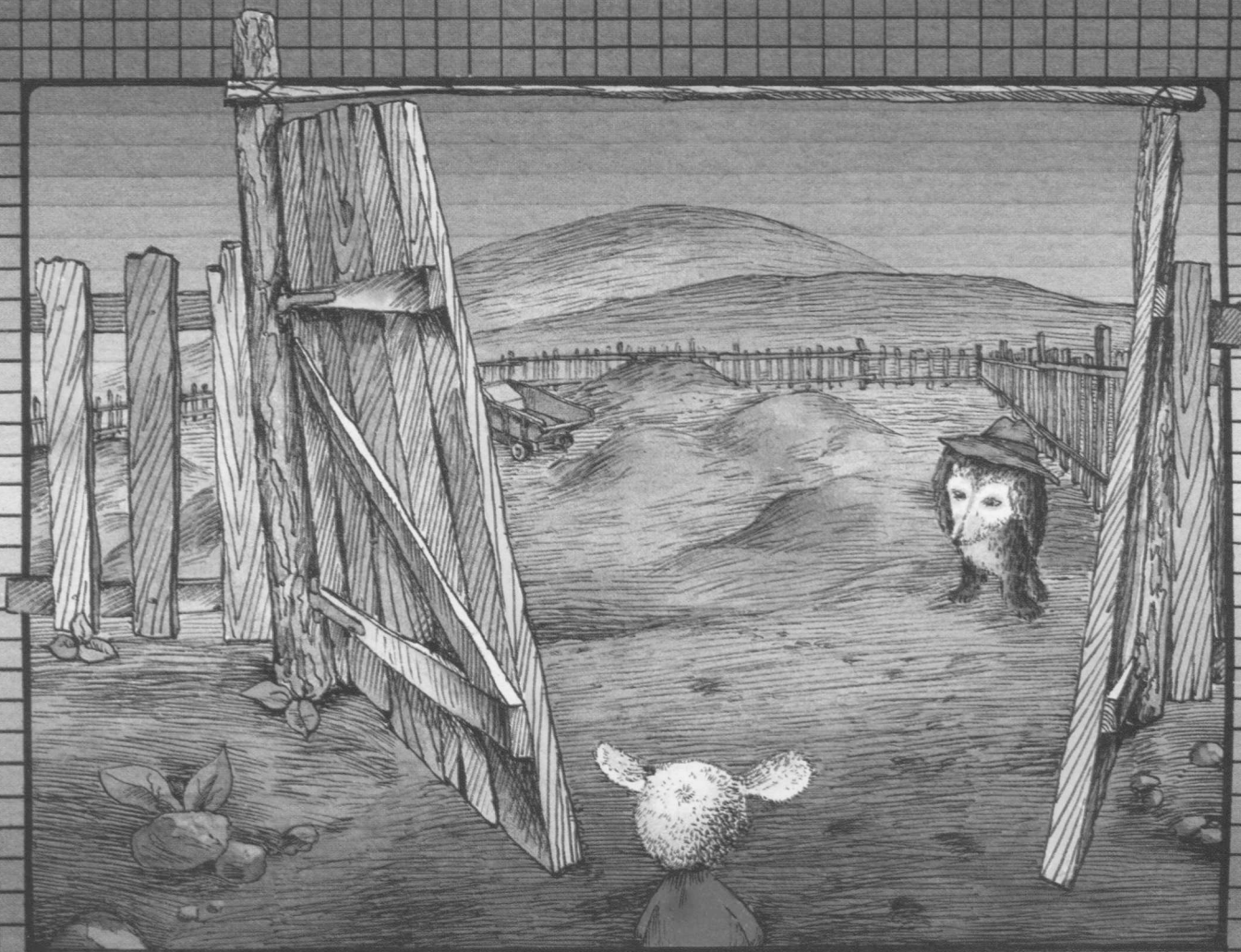
- Силерди бары эле чычкан дейт го.
- Жок, менин атым бар. Туулгандан бери Кипи дешет.

- Прости, больше не буду. Но кому же поручить проводить тебя? Не знаю. Ты не помнишь, на какой машине приехал?

- Кечир, терикпе анда, мурдагы көнүмүш менен эле. Сени кимге дайындайм эми? Деги, кайсы машине менен келгениңди даана билесиңби?

- Билбейм, оюнга кызыгып жүрүп өзүм да сезбедим.

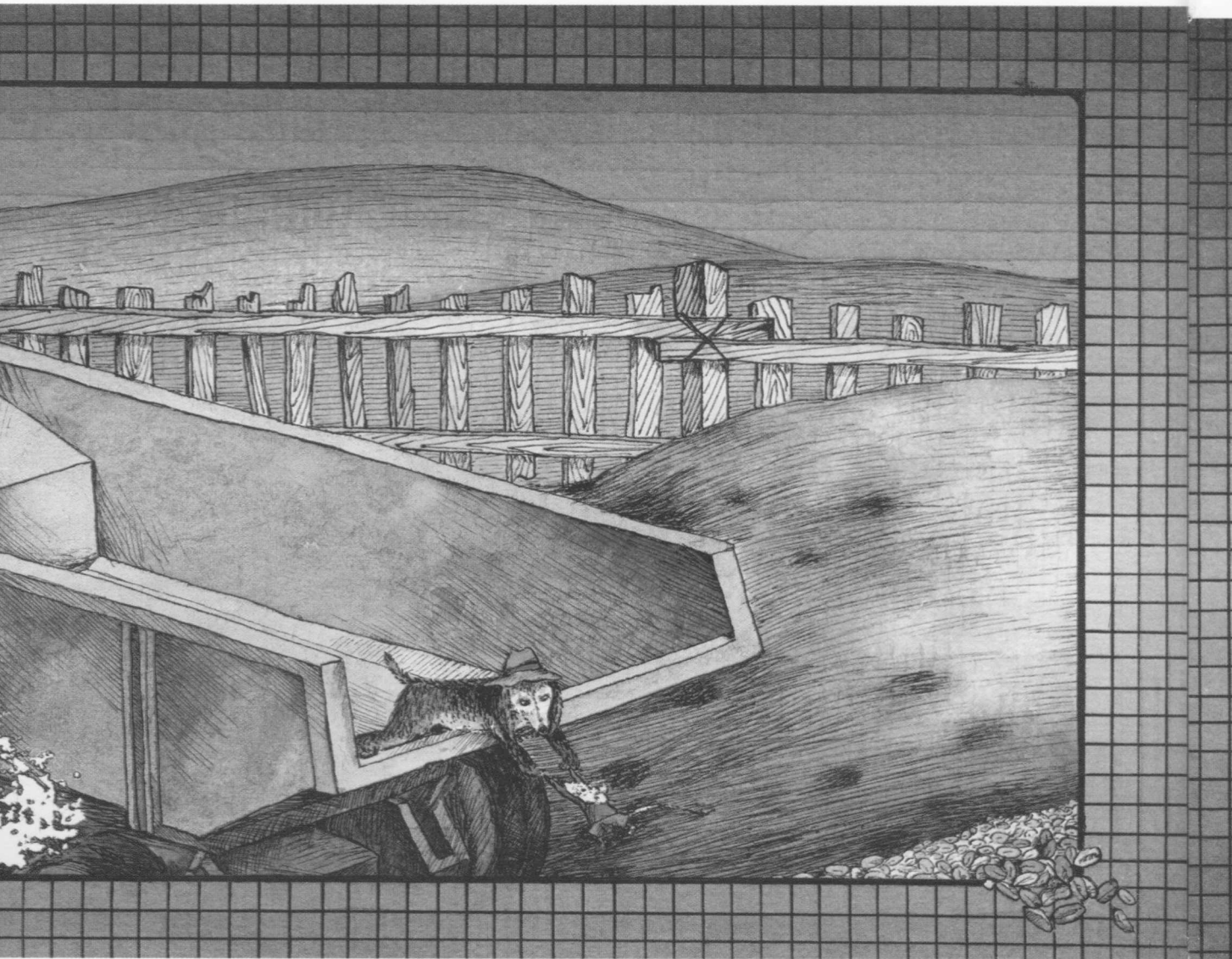

- Не знаю.

- Ну ладно, иди туда и подожди меня. Если кто-нибудь встретится, то я позову тебя. Хорошо?

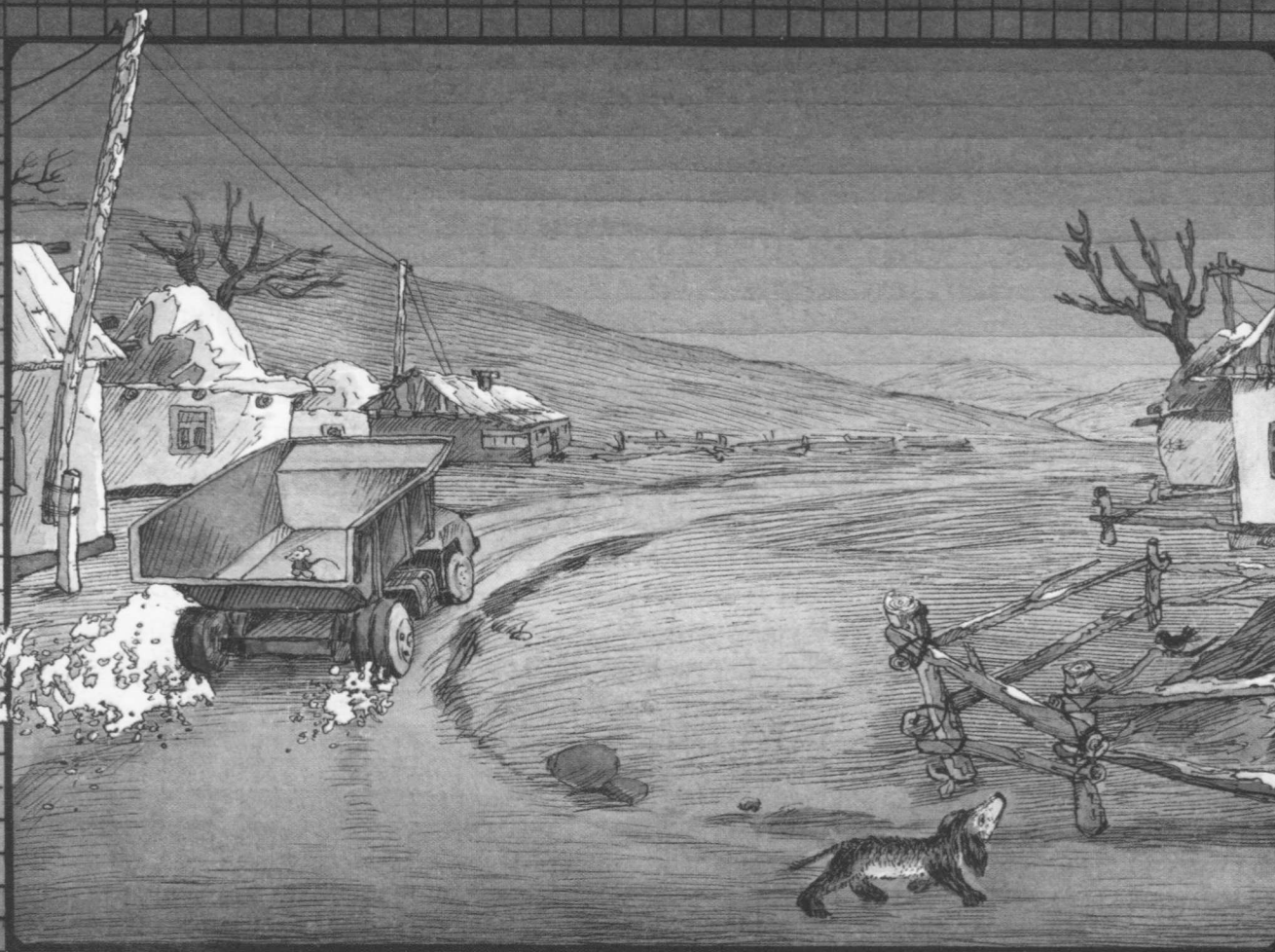
- Анда шашпа, тетиги жерге баргын да туруптур. Бирөө чыгар, сени дайындап салам, макулбу?

- Оболу машинеге түшөлүчү. Балким өзүм эле кетип калам, - деди Кипи. Ошентип машине табылып. Кипи менен

- Давай сначала найдем машину. Я, может быть, сам поеду, - сказал Кипи. И вот подъехала машина. Кипи и кумайык забрались в кузов. Машина тронулась и поехала

Кумайык машинеге түшүп алышты. Зуулдаган машине дагы кызыл тартып келүүгө жөнөдү. Кумайык болсо жолдо калат. Кумайыктын тилин алган Кипи каякка барат?

за зерном. Кумайык останется на полпути. А куда едет Кипи?..

Жумабек Алыкулов

Жумабек Алыкулов 1938-жылы 21-декабрда Чүй облусунун Панфилов районундагы Орто-арык айлында туулган. 1953-жылы жети жылдык мектепти бүтүргөндөн кийин Бишкектеги №1 ремеслолук окуу жайына кирип, аны 1955-жылы бүтөт. Андан кийин борборубуздагы Ленин атындагы заводдо иштейт да, кечки мектепте окуйт. 1957-жылы кыргыз мамлекеттик университетинде окуйт. Университетти 1962-жылы бүтүп. Главлитте, Маданият министрлигинде «Кыргызстан» басмасында көркөм редакциясында 20 жыл редактор болуп иштеген. 1992-жылдан 1994-жылгачейин Саламаттыкты сактоо министрлигинде агаинспектор, «Чүй баяны» газетасында аткаруучу редактор, «Аламүдүн кабарлары» газетасында башкы редактор, республикалык «Ветеринария» газетасында редактордун орун басары болуп иштеген. Жумабек Алыкуловдун «Үмүт», «Ак чач кемпир», «Август кечтери», «Жашоо сапары», «Бийик теректер» жана балдарга арналган орусча, кыргызча, тажик, поляк тилдеринде жарык көрөт. 16 китептин автору. Жазуучу, жомокчу, 1982-жылдан бери СССР жазуучулар Союзунун, 1978-жылдан бери СССР журналистика союзунун мүчөсү.

Алыкулов Жумабек Кипи кантип адашты

Бөбөктөр жана мектеп жашындагы
кенже балдар үчүн

Сүрөтчүсү Б. Жумалиев
Редактору А. Кабылова
Сүрөт редактору Б. Жайчибеков
Компьютердик калыптоочу А. Анохин
Корректору Г. Сагынбекова

Нускасы 300
ЖЧК «Кутаалам»

“Китеп дүйнөсүнө саякат” Балдар көркөм адабият сериясы

